

31.8.2023

Visa Heinonen
Jukka Kekkonen
Kauko Komulainen
Juri Mykkänen
Heikki Patomäki

Viite: 19.5.2023 päivätty kirjeenne hallitukselle koskien konsulttipalveluiden hankintaa yliopistossa

Kiitos yhteydenotosta ja kysymyksistä tässä tärkeässä asiassa. Olen pyytänyt rehtoria selvittämään asiaa, koska yksittäiset hankintapäätökset ja hankintojen tarveharkinta kuuluvat hänen ja yksiköiden johtajien vastuulle. Liitteenä rehtorin saama selvitys asiassa sisältäen vastaukset esittämiinne kysymyksiin.

Hallituksen puheenjohtaja Niklas Bruun

Liite: Selvitys palveluhankinnoista (30.8.2023)

Vastaus yliopiston hallitukselle osoitettuun kirjeeseen (päiväty 19.5.2023) koskien yliopiston ostamia palveluhankintoja ulkopuolisilta konsulteilta

Kirjeessä esitettiin seuraavat neljä kysymystä:

1. Mitä palveluita HY on ostanut ulkopuolisilta konsulteilta viimeisten viiden vuoden aikana?
2. Onko HY:n hallitus hyväksynyt kyseisiä hankintoja tai muulla tavoin käsitellyt niitä?
3. Mitä HY on näistä maksanut?
4. Kuka on päättänyt kyseisistä hankinnoista?

Yliopiston palveluhankinnat

Avataan ensin yliopiston palveluhankintojen kokonaisuutta ja sen volyymeja. Tarkasteluun otettiin ajanjakso 2017–2023 (vuosi 2023 ensimmäiset viisi kuukautta) ja tililuokat, joihin tiliöidään asiantuntijapalveluiden ostot. Tänä aikana on palveluhankintoja tehty yhteensä noin 106 miljoonaa euroa. Koska laskujen määrä aineistossa on valtava käytäväksi läpi yksitellen, aineistosta otettiin tarkasteluun yli 10 000 euron laskut ja sen jälkeen tarkemmin kaikki ne toimittajat, joilta on hankittu viiden vuoden aikana yhteensä vähintään 50 000 euron arvosta. Näin tulee tarkempaan tarkasteluun 68 miljoonaan euron kokonaisuus. Tässä kokonaisuudessa palveluhankinnat jakautuvat seuraavasti:

Hankintakategoria	yhteensä (miljoona euroa)
HYn yksiköiden tutkimustyöhön liittyvät asiantuntijapalvelut	39,6
IT-asiantuntijapalvelut	12,6
Käännöspalvelut	0,6
Lakipalvelut	0,2
Muut asiantuntijapalvelut	14,6

Tästä jaottelusta pois jäänyt noin 38 miljoonaa – ja joka siis koostuu lukuista pienistä ostoista – jakautuu karkeasti tarkastellen suunnilleen samassa suhteessa.

Yksittäisten ostojen jaottelu tutkimustyöhön liittyvien asiantuntijapalveluiden ja muiden asiantuntijapalveluiden välillä on pyritty tekemään palvelun toimittajan perusteella. Se on joissakin tapauksissa haastavaa ja on todennäköistä, että muissa asiantuntijapalveluissa on myös tutkimustyöhön liittyviä asiantuntijapalveluita.

Tässä muistioissa ei liene tarkoituksenmukaista avata tarkemmin kategorioiden ”HYn yksiköiden tutkimustyöhön liittyvät asiantuntijapalvelut, IT-asiantuntijapalvelut,

käännöspalvelut ja lakipalvelut” hankintoja. Yllä mainittu kokonaisuus ”Muut asiantuntijapalvelut” sisältää isoimpina hankintoina seuraavat:

Toimittaja (suluissa hankinnan tarkoitus, jos ei selvää muutenkin)	yhteensä (miljoona euroa)
Helsingin innovaatiopalvelut (HIS)	5,9
UNIGRAFIA	3,6
Do Company (Helsinki Think Company ja Terkko Health Hub)	1,6
KPMG (erityisesti sisäisen tarkastuksen palvelut ja projektien tilintarkastus, myös muita asiantuntijapalveluita)	1,1
Helsinki Partners (ex- Helsinki Business Hub) (Health Capital Helsinki)	0,5
MU-Consultants Oy Ab (rekrytointipalvelut)	0,3
Pricewaterhousecoopers Oy (tilintarkastuspalvelut)	0,2

Tässä kategoriassa varsinaisia muita konsulttipalveluita löytyi viiden vuoden ajalta seuraavilta toimijoilta:

Toimittaja	yhteensä
Kaskas Media Oy	121 000
Mediatoimisto Voitto Tiimi Oy	112 000
Helsinki Partners Oy	109 000
Demos ry	98 000
N2 Albiino Oy	90 000
FSF Viestintä Oy Full Story Feature	77 000
Miltton Oy	73 000
Kaufmann Agency Helsinki Oy	73 000
Capful Oy Ltd	59 000
Yhteensä	812 000

Yliopiston hankinnoista päättäminen

Helsingin yliopiston hallitus on 13.12.2017 hyväksynyt ohjeen *Helsingin yliopiston hankintoihin, sijoittamiseen ja tutkimukseen liittyvien sopimusten hyväksyminen*. Ohjeen mukaan:

Helsingin yliopiston hankinnoista (tavarat, palvelut, urakat ja vuokrasopimukset) tekevät hankintapäätöksen seuraavat tahot seuraavien euromääräisten hankintarajojen mukaisesti, ellei rehtori ole erikseen päättänyt keskitetystä hankinnasta. Hankintarajat tarkoittavat hankinnan arvoa ilman arvonlisäveroa. Toistaiseksi voimassa olevaan sopimukseen perustuvan hankinnan arvo lasketaan neljän vuoden aikana tapahtuvan korvauksen mukaan:

- Helsingin yliopiston hallitus, yli 10.000.000 euron hankinnat
- Helsingin yliopiston rehtori, 1.000.000–10.000.000 euron hankinnat
- Johtosäännön mukaisen talousvastuullisen yksikön johtaja tai hänen määräämänsä, alle 1.000.000 euron hankinnat

Hankintapäätöksen tekijä tai hänen määräämänsä allekirjoittaa hankintapäätöksen mukaisen hankintasopimuksen.

Tarveharkinnan eli mitä hankitaan ja lopullisen päätöksen miltä taholta hankitaan tekevät edellä mainittujen eurorajojen puitteissa mainitut päättäjät, jotka siis myös allekirjoittavat hankintapäätöksen mukaisen hankintasopimuksen. Hankintamenettelyissä hankkivaa yksikköä tukee yliopiston keskitetty hankintatoimi. Keskitetty hankintatoimi huolehtii hankintamenettelyn lainmukaisuudesta ja ohjaa tarvittaessa hankintoja jo olemassa oleviin puitejärjestelyihin.

Yllä olevan hallituksen ohjeen mukaisesti tässä muistiossa avatut hankinnat on hyväksynyt talousvastuullisen yksikön johtaja, ja rehtori jos kyseessä on ollut yli 1 miljoonan euron hankinta. Hankinnat eivät ole olleet hallituksen käsittelyssä.

Kirjelmässä esille nousseet tapaukset

1. Opetuksen ja oppimisen tulevaisuusskenaariot

Tausta:

Yliopisto-opetuksen skenaariotyö oli osa opetuksen juhluvuotta. Juhlavuoden tavoitteena oli tuoda esille paitsi yliopisto-opetuksen arkea ja opettajuutta myös synnyttä keskustelua yliopisto-opetuksen tulevaisuudesta.

Skenaariotyön eteneminen:

Yliopisto-opetuksen skenaariot -projekti ja siihen liittyvä konsulttityö sovittiin yhdeksi toimenpiteeksi Opetuksen juhluvuoden ohjausryhmässä, jonka puheenjohtajana toimi vararehtori Kai Nordlund. Projektin toteutusta varten nimettiin erikseen ryhmä, joka vastasi käytännön järjestelyistä yhdessä konsulttiyhtiön kanssa. Tähän ryhmään kuuluivat yliopistopedagogiikan professori Auli Toom, koulutuksen digitalisaatiojohtaja FT Jaakko Kurhila, HY:n Digivisio (kansallinen hanke) projektia koordinoiva FT Pia Saarinen, koulutuksen strategisten palveluiden päällikkö Päivi Pakkanen sekä HY:n kehitysjohtaja KT Susanna Niinistö-Sivuranta. Skenaarioprojektin projektipäällikkönä toimi Minna Herno (jatkuvan oppimisen palveluiden koulutuspäällikkö).

Itse skenaarioprojekti ammensi kaiken sisällön yliopistoyhteisöstä. Konsulttiyhtiö valittiin osaamisperustaisesti kriteerinä korkeakoulutuksen tunteminen ja aiemmat näytöt yliopisto-opetuksen skenaariotyöstä. Heidän tehtävänä oli huolehtia paitsi metodisesti validista skenaarioprosessista ja tapahtumien järjestämisestä myös materiaalin työstämisestä ja saattamisesta hyödynnettävään muotoon. Yhtenä tavoitteena oli saada skenaarioiden avulla uudistettua yliopiston opetusfilosofiaa. Skenaariot nostivatkin esille mm. kestävyuden, yhdenvertaisuuden, pedagogisen monimuotoisuuden ja opiskelijoiden osallisuuden merkityksiä. Näitä teemoja nostettiin myös päivitettyyn opetusfilosofiaan.

Yliopiston keskeiset opetuksen avainhenkilöt olivat mukana seuraavasti: 1.) skenaariotyöpaja opetusvaradekaaneille 2.) fokusryhmähaastattelut koulutusohjelmajohtajille, opettajille, opetuksen tuelle sekä opiskelijoille 3.) avoin verkkoalusta, johon kaikilla oli mahdollisuus antaa syötteitä 4.) Opettajien akatemian

johtokunnan kommentointi 5.) HYY:n kommentointi 6.) Oppimisseikkailun symposium ja työpaja. Konsulttiyhtiö luovutti projektin päätteeksi massiivisen aineiston ja loppuraportin, jota voidaan hyödyntää esimerkiksi koulutuksen kehittämisessä tiedekunnissa mm. opetusvaradekaanien johdolla.

Hankintapäätöksen teki talousvastuullisen yksikön johtajana kehitysjohtaja Susanna Niinistö-Sivuranta.

2. EAB

EAB on amerikkalainen yritys, joka toimii ainoastaan korkeakoulusektorilla. EAB tekee jäsenyliopistoilleen tutkimuksia ja selvityksiä korkeakoulusektorin toiminnasta ja kaikki aineisto on vapaasti jäsenyliopistojen käytössä. Sillä on kumppaneinaan n. 2500 korkeakoulua Pohjois-Amerikasta, Euroopasta, Australiasta ja Uudesta-Seelannista.

Helsingin yliopisto solmi ensimmäisen kolmivuotissopimuksen 2020 ja uusi kolmivuotiskaus alkoi 2023. Hankinnan keskeisenä perusteena oli löytää kumppani, jonka avulla yliopisto saa toimintojen, prosessien ja palveluiden kehittämisen tueksi korkeakoulukentältä luotettavaa, tutkimuspohjaista vertailuaineistoa ja selvityksiä. EAB valikoitui kumppaniksi erityisesti siksi, että se on ainoa toimija, joka toimii korkeakoulusektorilla tässä laajuudessa. Yhteistyö perustuu vuosimaksumalliin eli vuosimaksulla HYllä on käytössään kaikki EABin palvelut. EABin tukea on hyödynnetty yliopistolla mm. yritysyritystyön, kv-varainhankinnan, data governancen ja opiskelijakokemuksen kehittämisen alueilla. Jäsenmaksu on tällä sopimuskaudella 90 000 euroa /v.

Hankintapäätöksen on tehnyt hallintopalvelujohtaja Antti Savolainen sen jälkeen, kun yliopiston johtoryhmä oli tukenut sopimuksen tekemistä kokouksessaan 30.3.2020.